

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Профессор А.А.Молдажанованы еске алуға арналған «XXI ғасырдағы педагогикалық білім беру: басымдықтар мен ізденістер» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының

ЖИНАҒЫ
7 - қазан, 2022 ж.

Астана, 2022

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Профессор А.А.Молдажанованы еске алуға арналған «XXI
ҒАСЫРДАҒЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ: БАСЫМДЫҚТАР
МЕН ІЗДЕНІСТЕР» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-
практикалық конференция материалдарының

ЖИНАҒЫ

7 - қазан, 2022 ж.

СБОРНИК

материалов Международной научно-практической конференции
«ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В XXI ВЕКЕ: ПРИОРИТЕТЫ И
ПОИСКИ» посвященная памяти профессора А.А.Молдажановой
7-октября, 2022 г.

COLLECTION

Collection materials of the International scientific and practical Conference
«PEDAGOGICAL EDUCATION IN THE XXI CENTURY: PRIORITIES AND
SEARCHES» dedicated to the memory of professor A.A.Moldazhanova

October -7, 2022 y.

Астана, 2022

ӘӨЖ 37.0
БКК 74.00
П 82

Редакция алқасы:

Ж.Д.Курманғалиева - Басқарма мүшесі - Ғылым, коммерциаландыру және интернационалдандыру жөніндегі проректор, **Б.Ж.Сомжүрек** - «Әлеуметтік ғылымдар» факультетінің деканы, **М.П.Асылбекова** - «Педагогика» кафедрасының меңгерушісі, п.ғ.к., профессор м.а.; **Б.П.Сейітқазы** - п.ғ.д., профессор; **Қ.Т.Атемова** - п.ғ.д., профессор; **Т.С.Сламбекова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **С.С.Байсарина** - п.ғ.к., доцент; **Н.П.Албытова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **Махадиева А.К** - PhD., **Балтабаева Ж.Б.** - магистр, **Қуатов А.К.** - магистр.

ISBN 978-601-337-713-1

Жинақта Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, «Профессор А.А.Молдажанованы еске алуға арналған «XXI ғасырдағы педагогикалық білім беру: басымдықтар мен ізденістер» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының Пленарлық мәжілісінде және «Профессор А.А.Молдажанова және қазақстандық білім беру жүйесінің дамуы», «Білімді ұлт» сапалы білім беру» ұлттық жобаны жүзеге асыру - Жаңа Қазақстанды дамытудағы басым бағыт», «Білім берудің ғаламдық мәселелерін шешуде адами ресурстардың бірігуі» деп аталатын секция жұмыстары бойынша тыңдалған баяндамалар қамтылды. -587 бет.

ӘӨЖ 37.0
БКК 74.00
П 82

ISBN 978-601-337-713-1

«Профессор А.А.Молдажанованы еске алуға арналған «XXI ғасырдағы педагогикалық білім беру: басымдықтар мен ізденістер» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференция.

@Астана, 2022

дұрыс бағытта дамыту, сол үшін де гендерлік зерттеу керек", – дейді Б. Хасанұлы

Әдебиеттер:

1. Kristin Hoganson, "What's Gender Got to Do with It? Women and Foreign Relations History," *Magazine of History* 19, no. 2 (March 2005): 14
2. Исмагулова Г.К. ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ГЕНДЕРНЫХ ОТНОШЕНИЙ: СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ (на материале русского, немецкого и казахского языков) [Электрондық ресурс] / Г. К. Исмагулова // Автореферат. 2005-Тюмень, 2005.-б.6-8. Кіру режимі: <https://elib.utmn.ru/jspui/bitstream/ru-tsu/2185/1/469.pdf>
3. Шоқым Г. Гендерлік лингвистика негіздері [электрондық ресурс] / Г. Шоқым // Оқулық. 2012-Алматы. Кіру режимі: <http://rmebrk.kz/bilim/shokym-genderlik-lingvistika.pdf>
4. Баженова И.С. Көркем прозадағы ерлер мен әйелдердің эмоционалдылығын белгілеу конвенциялары / И. С. Баженова // Гендер: тіл, мәдениет, байланыс: тезистер жинағы докл. Үшінші халықаралық конф., 27-28 қараша, 2003-Мәскеу, 2003. – Б.20-21.
5. Барышникова Г.В. Гендерлік бағалау номинациясының диахроникалық аспектісі / Г. В. Барышникова // Гендер: тіл, мәдениет, байланыс: докл тезистер жинағы. Үшінші халықаралық конф., 27– 28 қараша, 2003-Мәскеу, 2003. – Б.21-22.
6. Белая Н.В. Тілдегі гендерлік айырмашылықтардың көрінісі туралы [Электрондық ресурс] / Н.В. Белая // Rhema. Рема.–2009. - Кіру режимі: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-proyavlenii-gendernyh-razlichiy-v-yazyke>.

УДК 37.1174

ЖАСӨСПІРІМДЕР АРАСЫНДАҒЫ БУЛЛИНГ ШЫҒУ СЕБЕПТЕРІ ЖӘНЕ ОНЫ АНЫҚТАУДЫҢ ЖОЛДАРЫ

Шалғынбаева Қ.Қ.

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің профессоры, п.ғ.д.

Санатбай П. А.

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің 1-курс PhD докторанты.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ-Ж.К. Тоқаев 2020 жылғы Жолдауында: «Бала құқығын қорғау және тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл мәселесіне басымдық беруіміз қажет. Жасөспірімдер арасында көбейіп кеткен суицид мәселесімен мақсатты түрде айналысу керек. Біз зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балалар мен олардың отбасын қорғау жөнінде толыққанды бағдарлама әзірлеуіміз қажет»-деп атап өтті[1]. Себебі, бүгінгі таңда, бүкіл әлемдегі жасөспірімдерге білім беру ұйымдарында және одан тыс жерлерде балалар тарапынан да, мұғалімдер тарапынан да зорлық-зомбылыққа тап болуда. Мысалы, 2020 жылы осы мәселе бойынша ҚР ДСМ Қоғамдық

денсаулық сақтау ұлттық орталығы баспасөз қызметінің ақпараты бойынша 11-15 жастағы әрбір бесінші қазақстандық жасөспірім ай сайын буллингтің құрбаны немесе қатысушысы болып отырған [2].

Өкінішке орай, айдап салу немесе қорқытуды кез-келген мектепте кездестіруге болады. Әлеуметтік-психологиялық құбылыс ретінде буллинг білім беру процесіне қатысушылардың өміріне қауіп төндіреді. Буллинг салдары – тікелей де және жанама түрде – жасөспірімдердің зияткерлік және жеке тұлғалық дамуына теріс әсер етеді. Алайда, көптеген жасөспірімдер және олардың ата-аналары буллингтің баланың дене және менталдық денсаулығы үшін зияны туралы жеткілікті біле бермейді. Сондықтан, бүгінгі таңда біздің еліміздегі жасөспірімдер ортасындағы буллингті ерте анықтау және алдын-алу мәселелерін педагогика және психология, әлеуметтік педагогика мен заң ғылымдары салалары бойынша ғылыми-теориялық және әдіснамалық тұрғыдан зерттеу өзекті болып отыр. Осы тұрғыдан алғанда, жасөспірім - бұл адам өміріндегі қалыптасудың ең қиын кезеңі. Дәл осы кезеңде адам дамуының барлық негізгі сипаттамаларының дамуы мен өзгеруі белсенді жүреді: биологиялық, физиологиялық, жеке, психикалық және әлеуметтік. Жеке тұлға мен оқу іс-әрекетінде, құрдастарымен, мұғалімдермен және ата-аналармен қарым-қатынаста өзгерістер пайда болады [3].

Сонымен қатар, жасөспірімнің физикалық қабілеттері артады, жыныстық жетілу басталады, гормоналды өзгерістер орын алады, сыртқы түрі мен мінез-құлқы өзгереді. Осы кезеңдегі маңызды жеке жаңа тұлғалық (жаңа тұлғалану) қалыптасу-бұл өзін-өзі танудың жаңа деңгейінің қалыптасуы, өзіндік тұжырымдамалар, өзін-өзі түсінуге деген ұмтылыс, оның мүмкіндіктері мен ерекшеліктері, басқа адамдармен ұқсастықтары мен айырмашылықтары болып табылады. Сондай-ақ, ересектер сезімі сияқты тұлғалану пайда болады, жасөспірім өзін ересек адам ретінде көрсете бастайды, ересек адам сияқты әрекет етуге тырысады.

Осы өзгерістердің аясында жаңа қажеттіліктер пайда болады, жетекші қызмет түрі ауыстырылады, құрдастарымен қарым-қатынас және олардың пікірлері жасөспірім үшін маңызды болады, осыған байланысты көптеген қақтығыстар орын алады. Жасөспірімдер жанжалды жағдайларды айыптау, агрессия және талаптар түрінде шешеді. Олар зорлық-зомбылықтың басым түрлерін қолданады: психологиялық және физикалық. Жанжалды жеңуге тырысып, жасөспірімдер психологиялық қорғаныс, эмоционалды және агрессивті реакция, физикалық қалпына келтіру, рефлексия сияқты механизмдерді қолданады. Бұл жаста сыртқы қақтығыстар – айналасындағы адамдармен, сондай-ақ өтпелі жасқа байланысты адамдар арасындағы қақтығыстар орын алады.

Мәелен, Л. Брайзендайн жасөспірімдердің бір жағынан гормоналды өзгерістердің өсуі, екінші жағынан, ересектерге көшу кезінде әлеуметтік бейімделу проблемалары бар екенін айта келіп, «ұлдар мен қыздар бұл кезеңді басқаша сезінеді. Ұлдар, бәсекелестік рухын дамытады, олар көшбасшылық үшін күресуді бастайды, агрессия, өзіне деген сенімділік, өзін-өзі растау

деңгейі артады және тәуелсіз іс-шараларға және компьютерде көбірек уақыт өткізуге де ниет пайда болады»-дейді[4].

Жасөспірім үшін, эмоционалды өмір маңызды болады, сыртқы әлеммен және сыртқы келбетімен тәжірибе жасау қажеттілігі оянады, құрдастарымен қарым-қатынас, араласу және жақын достық, қауесеттердің ашылуы және өз құпияларын досымен бөлісуге деген ұмтылыс бірінші орынға шығады. Жақын қарым-қатынас пен қақтығыстарды жоғалту жалғыздық немесе жоғалту сезімін күшейтеді. Жаңа байланыстарды орнату және стрессті жеңілдету құралы телефон арқылы ұзақ уақыт сөйлесу болуы мүмкін.

Жасөспірімдердің эмоционалды тұрақсыздығын ескерсек, бұл көріністер жанжал мен қорқыту-буллингтік жағдайлардың пайда болуына әкеледі. Көптеген зерттеушілер ұлдардың қыздарға қарағанда агрессивті мінез-құлыққа көбірек бейім екендігімен келіседі, оларда физикалық және жанама агрессия басым болады.

Жасөспірім қыздарда ауызша агрессия, күдік, ашуланшақтық, негативизм және дұшпандық басым болады. Олар агрессияны жасырын түрде білдіруге тырысады. Бұнда ұлдардың агрессивті мінез-құлқын қоғамдық мақұлдаумен және қыздардың осындай мінез-құлқын айыптаумен байланысты деп болжанады. Ұлдарда қорлау-буллинг жағдайын жасаудың себептерінің бірі-тану мен көшбасшылыққа деген ұмтылыспен бір уақытта пайда болатын кемшілік кешені. Бұл топтың әлсіз мүшесін басып-жаншу арқылы басқаларды тануға ұмтылу қажеттілігін дамытуға әкелуі мүмкін. Зерттеушілердің "құқық бұзушы" рөлін атқаратын ұлдардың жеке ерекшеліктері туралы пікірлері әртүрлі.

Кейбіреулер дабылдың, қорқыныштың және алаңдаушылықтың, стандарттылықтың, тыйымның, шешім қабылдаудағы шешімдердің және көзқарастардың сәйкестігін, оқшаулануды, ішкі әлемнің басқалардан құпиялылығын, өз-өзіне күмәндануды, өзін-өзі растау үрдісін сипаттайды деп санайды. Басқа зерттеушілер "құқық бұзушылар" отбасылық тәрбие стиліне қарамастан импульсивті деп санайды. Отбасы баланың жеке басының қалыптасуына үлкен әсер ететіндігін жоққа шығаруға болмайды, ал жасөспірім агрессивті мінез-құлықты ата-анасынан көшіре алады, әсіресе егер, отбасында эмоционалды тұрақсыздық болса және дене, физикалық жазалар мен зорлық-зомбылық қолданылса.

Қыздардағы зорлық-зомбылық жағдайында құқық бұзушының позициясын иелену себептері гормоналды сәтсіздік, көшбасшы болуға деген ұмтылыс, феминистік көзқарастар, агрессивті спорт түрлерімен айналысу, зорлық-зомбылықтан кейінгі қорғаныс реакциясы болуы мүмкін. Мұның себептері отбасылық проблемалар, авторитарлық әке немесе ананың болмауы болуы мүмкін. Мұндай қыздарға эгоцентризм, мазасыздық, демонстрация, назар аударуға деген ұмтылыс, нәрестелік және эмоционалды жетілмегендік сияқты жеке қасиеттер тән. Олар басқалармен тұрақсыз қарым-қатынасқа, негативтілікке, айыптауға бейімділікке, ашулануға агрессивті реакцияларға, тұрақсыз өзін-өзі бағалауға бейім келеді[5].

"Құқық бұзушы" рөлін атқаратын қыздар мазақ ету, "жәбірленушіге" қарсы интригалар жасау арқылы қорқыту жағдайларын жасайды, олар "жапсырмаларды жабыстырады" және лақап аттар береді, өсек пен қауесет таратады. Кейбір қыздар, әсіресе еркектік ерекшеліктері бар, физикалық-денеге күш көрсету агрессиясын көрсете алады. Жасы ұлғайған сайын ер балаларда агрессивті мінез-құлық төмендейді, ал қыздарда агрессивті мінез-құлыққа бейімділік артады.

Жалпы жасөспірімдегі қорлаудың-буллингтің себептері, өтпелі жастағы күйзеліс, гормоналды сәтсіздік, көшбасшылыққа деген ұмтылыс және басқаларды қорлау, отбасылық тәрбие проблемалары, сондай-ақ басынан өткерген зорлық-зомбылықтан қорғаныс реакциясы сияқтыларды қамтиды. "Құқық бұзушылар" көбінесе физикалық немесе психологиялық тұрғыдан әлсіз адамдарды" құрбан " ретінде таңдайды[6].

Зорлық-зомбылықтың" құрбандары " ерекше келбеті бар (тыртықтары бар, толықтығы бар, страбизмі бар және т.б.), денсаулығы нашар, қамтамасыз етілмеген отбасылардан немесе керісінше өте бай отбасынан шыққан, сондай-ақ, өздері үшін жауап бере алмайтын тыныш және жабық, әлсіз жасөспірімдер болуы мүмкін. Мектеп ортасында қорлаудың қатысушылары тек балалар ғана емес, сонымен қатар мұғалімдер де құрбан ретінде де, құқық бұзушы ретінде де бола алатындығын атап өткен жөн.

Отбасындағы тәрбие қорлаудың-буллингтің дамуына үлкен әсер етеді, сонымен қатар жасөспірім орналасқан оқу орнының микроклиматы қорлаудың дамуына ықпал етеді. Мұғалімдер мен мектеп әкімшілігі байқаусызда немесе басқаша түрде қорқытуға, арандатуға немесе оған ықпал етуге қатыса алады. Бұл жасөспірімдерді қорлау және балағаттау, жағымсыз немесе саркастикалық сөздермен үркіту және қорқыту қимылдары көрінуі мүмкін. Олар үлгерімі нашар оқушыларға жатуы мүмкін, оқушылардың сыртқы келбетімен немесе шығу тегімен байланысты болуы да мүмкін.

Сондай-ақ, ересектерге ұнамды болуға тырысатын оқушыларды оң дұрыс бөлу буллинг жағдайын жасауға ықпал етуі мүмкін. Қорқыту жағдайының дамуына мұғалімдердің әрекетсіздігі, жасөспірімдерді өрескел мінез-құлқына қарсы тұра алмау, өзгерістерде оқушылардың мінез-құлқын бақылаудың болмауы үлкен әсер етеді. Кейбіреулер, әсіресе жастар, тәрбиешілер өздерін жасөспірімдердің алдына қалай қою керектігін білмейді, қақтығыстың пайда болуын немесе жалғасуын және қорқыту жағдайының дамуын қалай болдырмауға болатынын білмейді. Олар қорқытуды тоқтатуға әрекет жасай алады, бірақ егер олар сәтті болмаса және жасөспірімдер арасында қудалау жалғасса, болашақта мұғалім мұны байқамауға тырысады. Бұл тек қорлау жағдайының нашарлауына әкелуі мүмкін. Осыған сүйене отырып, зерттеуші ғалым О.А.Мальцева атап өткен факторларды қарастыруға болады, олар білім беру ортасында қорқытудың дамуына ықпал етеді.

Жеке факторларға мыналар жатқызыды:

*жасөспірімдердің тұлғалық дағдарысы кезінде шиеленісетін оқушылардың интраперсональды агрессивтілігі. Бұл кемшілік пен өз-өзіне күмәндану кешенімен байланысты болуы мүмкін;

*қоршаған ортаның агрессивті мінез - құлқын қайталау-отбасылар, құрдастар, беделді мұғалімдер, сондай-ақ өздерінің агрессивті мінез-құлқының өткен тәжірибесін түсіну, санасу;

*қарым-қатынас дағдыларын дамытудың төмен деңгейі, нашар отбасылық тәрбиеге байланысты қарым-қатынастағы зорлық-зомбылық мінез-құлқының теріс мысалы.

Топтық факторларға:

*өзара әрекеттесу субъектілерінің алаңдаушылығы мен шиеленісінің жоғары деңгейі бар білім беру ұйымының жалпы психоэмоционалды негізі, олардың қақтығысымен және өз эмоцияларын басқара алмауымен байланысты;

*білім беру ұйымындағы әкімшілік тарапынан авторитарлық басқару стилімен өзара қарым-қатынас жүйесі, педагогикалық және кәсіби талаптардың негізделген жүйесінің және педагогикалық ұжым ішінде достық қарым-қатынастардың болмауы;

*оқытудың авторитарлық стиліне негізделген педагогтердің білім алушылармен өзара іс-қимылы және педагогтер тарапынан негізсіз жоғары талаптардың болуы;

*сынып ұжымы ішіндегі, сынып жетекшісі мен білім алушылар арасындағы және білім алушылардың өздері арасындағы өзара қарым-қатынастар жүйесі, өзара түсіністік пен өзара көмектің, достық қарым-қатынастардың болмауы;

*жасөспірімдер ұжымындағы "жәбірленуші" және "құқық бұзушы" рөлдерін қамтитын жалпыға танылған әлеуметтік рөлдердің болуы;

*қоғам мен бұқаралық ақпарат құралдарының білім беру ұйымы субъектілерінің өзара қарым-қатынасына әсері- деп топтастырады. [7].

Сонымен қатар, жасөспірімдерді қорқытудың келесі себептерін де анықтауға болады:

-қызғаныш, жетістік, сыртқы, физикалық немесе психикалық көріністер;

-бұрын жасалған реніштер үшін кек алу;

-дұшпандық сезімі;

-билік үшін, сыныптағы көшбасшылық үшін, құрдастар арасындағы күрес;

-қарсыласты оған артықшылық көрсету арқылы бейтараптандыру;

-өзін – өзі растау, дәлелдеу;

-қоршаған ортаның назарында болуға, қатаң, керемет болып көрінуге деген ұмтылыс;

-таңдану, таңдандыруға ұмтылыс;

-әзілдеуге, "түйреуге" деген ұмтылыс;

-ұнамаған адамды қорлауға, қорқытуға деген ұмтылыс және т.б.

Сондай-ақ, буллингтің қалыптасуының бірнеше кезеңдерінен өтетінін де атап өткен жөн: Бірінші кезең-бұл қорқыту-буллинг тобының қалыптасуы. Екінші кезең, жасөспірімдер ортасында физикалық күш қолдану және"

жәбірленушіні "қорлау арқылы өзін-өзі көрсетуге тырысатын" көшбасшы " айналасында құрдастар жиналады, олар басқаларға үстемдік еткісі келеді немесе керісінше көшбасшыдан қорғаныс іздейді.

Буллинг әлемде кең таралған және барлық уақытта да болған. Осы мәселемен әлдеқашаннан бері күресіп келеді, бірден және мәңгілікке шешу мүмкін емес. Егер, сіз қорлаудың көріністерін уақытында тоқтатпасаңыз, онда уақыт өте келе олар қауіпті бола бастайды.

Зорлық-зомбылық мәселесін шешу үшін қорқыту жағдайын жасау әрекеттеріне дұрыс және уақтылы жауап беру маңызды. Егер білім беру процесінің барлық қатысушылары қорқыту мәселесімен белсенді және байыпты айналысса, онда көптеген қақтығыстардың алдын алу ықтималдығы жоғары болар еді. Қорқытудың алдын-алу, алдын ала сақтану, қауіпсіздік, ескерту, жою және бақылау сияқты аспектілерді қамтуы керек[6, 25].

Профилактикалық жұмыс жасөспірімнің әлеуметтік, отбасылық, жеке жағдайын жеке бағдарларын өзгерту арқылы оның өмірі мен мінез-құлқының сапасын жақсартуға ықпал ететін арнайы педагогикалық және тәрбиелік шараларды қолдану арқылы өзгертуді қамтиды. Қорқыту жағдайларының алдын-алу шараларының негізгі мақсаты-жасөспірімдерге стресстік жағдай мен агрессияны жеңуге үйренуге көмектесу. Буллингтің алдын алу міндеттері:

- қиын балалармен жұмыс істеу үшін педагогтарды даярлау және буллинг жағдайларын шешу;
- білім алушылардың әлеуметтік көңіл-күйін жақсартуға жәрдемдесу;
- ата-аналарға психологиялық-педагогикалық ағарту-білім беру жұмыстарын жіргізу;
- жарақаттанатын және әлеуметтік қауіпті жағдайды жою;
- білім алушылардың толеранттылығы мен әлеуметтік құзыреттілігін дамыту; білім алушылардың өзі туралы және қоршаған ортамен қарым-қатынасы туралы түсініктерін өзгерту.

Қорыта келгенде, көптеген отандық, алыс-жақын шетелдік зерттеушілер буллингтің алдын-алу және бақылаудың әртүрлі оңтайлы әдістерін іздестіруде. Диспозициялық көзқарас ұстанымының өкілдері қорлаудың алдын-алуда агрессия құрбандарының қарым-қатынас дағдылары мен өзіне деген сенімін қалыптастыру, агрессорлардағы төзімділікті дамыту қажеттілігі идеясына негізделуі керек деп санайды.

Әдебиеттер :

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы: «Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі», 2020 жыл.
http://president.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevty-n-kazakstan-halkyna-zholdauy

- 2.Қазақстан мектептеріндегі балаларға қатысты зорлық-зомбылықты бағалау. Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкілі және Норвегияның Сыртқы істер министрлігінің қолдауымен Қазақстандағы ЮНИСЕФ өкілдігі. Астана, 2013. <http://unicef.kz/uploads/posts/00000837>.
- 3.Лэйн Д.А. Школьная травля (буллинг) // Детская и подростковая психотерапия / под ред. Д. Лэйна и Э. Миллера. СПб., 2001
- 4.Бочавер, А. А. Буллинг как объект исследований и культурный феномен / А. А. Бочавер, К. Д. Хломов // Психология. – 2013. – № 3. – С. 149– 159.
- 5.Champion Kelly, Vernberg Eric, Shipman Kimberly. Nonbullying victims of bullies: Aggression, social skills, and friendship characteristics // Applied Developmental Psychology. 2003. № 24. P. 535–551.
- 6.Selekman Janice, Vessey Judith A. Bullying: It Isn't What It Used To Be // Pediatric Nursing. 2004. Vol. 30. № 3.
- 7.Мальцева О. А. Профилактика жестокости и агрессивности в подростковой среде и способы ее преодоления / О. А. Мальцева // Тюменский государственный университет - 2009. - № 7. - С. 51-54

УДК 37.1174

НОВАТОРСКИЕ ПОДХОДЫ К СОЗДАНИЮ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ВИДЕОКУРСОВ ПО РКИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗОВ

Якубова Ф. А.

Старший преподаватель Технического института Ёджу в городе Ташкент,
Узбекистан

Применение новаторских подходов в создании образовательных видеокурсов по русскому языку обеспечивает наилучшее восприятие материала студентами, делает процесс обучения увлекательным, а значит, видеокурсы смогут стать интересным для молодежи, которую стоит рассматривать как особый социальный сегмент целевой аудитории, имеющую высокий потенциал для дальнейшего прогрессивного развития общества.

В статье рассматриваются новаторские подходы в создании образовательных видеокурсов преподавания русского языка студентам технических вузов. Автор статьи рассматривает технологию эдьютейнмент как эффективный формат, предполагающий подачу научной информации в развлекательной форме. Автор считает, что благодаря мультимедиа свойствам видеокурсов, студент, изучающий РКИ, может получить наглядную и доступную информацию, которая легко усваивается.

В специфике развития современного информационного общества ключевым аспектом является возрастающая роль информатизации личности и знаний в целом. Поэтому для успешного развития такого общества в духовной, экономической, социальной и политической сферах одним из основополагающих факторов является высокий уровень образования и культуры. Актуальность данного исследования составляет необходимость